

Список використаних джерел:

1. Бондаренко З. П. Модель організації волонтерської роботи в умовах вищого навчального закладу. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2007. № 4. С. 50–59.
2. Лях Т. Л. Методика організації волонтерських груп: навчальний посібник. К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 160 с.
3. Закон України «Про волонтерську діяльність» від 19.04.2011 № 3236-VI: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>. (дата звернення 31.03.2023).

*Ілліна Карпюк,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 232 Соціальне забезпечення,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова*

*Науковий керівник: Наталія Сухицька,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної політики,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова*

ПЕРСПЕКТИВИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку українського суспільства під час воєнного стану вагомим значенням набула робота кваліфікованих фахівців соціальної сфери, що зумовлено комплексом різних соціальних чинників: об'єктивно наявними потребами, державною соціальною політикою, наявністю великого прошарку населення (сироти, сім'ї загиблих, інваліди, малозабезпечені, внутрішньо переміщені особи), які потребують втручання і допомоги фахівців для вирішення соціальних, побутових, медичних проблем тощо.

Наразі значна частина науковців все більше звертають свою увагу на питанні подальшого професійного зростання особистості фахівця у післявоєнне відновлення України. Особливо ця проблема актуальна для фахівців, які працюють у сфері «людина-людина», що передбачає їх здатність успішно функціонувати у системі міжособистісних відносин. До

них належить і соціальний працівник. Роль фахівця соціальної сфери у суспільстві буде тільки зростати у післявоєнний час.

Виклад основного матеріалу. Інноваційні зрушення в суспільстві, поява нових технологій, соціальні проблеми в післявоєнній державі вимагають постійного оновлення знань, умінь і навичок через застосування професійних компетентностей, адаптацію вимог професійної освіти і самоосвіти, самовиховання, самовдосконалення.

Безперервна освіта має бути спрямована на формування сучасної особистості, основними рисами якої мають бути: цивілізованість, спроможність та бажання до навчання, прагнення до професіоналізму, новаторство, етичність та духовність, чітка громадянська позиція та патріотизм тощо.

Допрофесійна підготовка як складова безперервної професійної освіти має створювати фундамент для розвитку індивідуальної професійної компетентності особистості, яка вимагає оволодіння досвідом соціальної діяльності, необхідними для цього знаннями і навичками, найважливішими з яких є вміння навчатися самостійно, аналізувати й інтерпретувати нову інформацію та включає в себе формування професійно орієнтованих інтересів, готовності до оволодіння спеціальністю у вищому навчальному закладі, мотивації до самореалізації в професійній діяльності [1].

Метою такої професійної підготовки майбутніх соціальних працівників у ВНЗ є: створення освітньо-виховного простору для професійно-особистісного формування майбутнього фахівця, забезпечення діагностики з метою визначення відповідності рівня професійної підготовки освітньо-кваліфікаційним стандартам, визначення спеціалізацій і майбутнього місця роботи.

Головною ознакою професійної готовності фахівців даного напрямку є здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі власної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів, що необхідну у подальшій роботі з клієнтами. В процесі навчання та практичної підготовки студенти набувають концептуальних знань (включаючи певні знання сучасних досягнень) та умінь щодо розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію

інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.

Професійне самовдосконалення особистості – це свідомо професійна діяльність у системі неперервної освіти, що спрямована на підвищення фахового рівня спеціаліста, його професійну самореалізацію, подальший розвиток професійно значущих якостей та включає чотири етапи: усвідомлення необхідної роботи над собою; визначення програми самовдосконалення; пошукове самовдосконалення; усвідомлення та цілеспрямована зміна себе [2, с. 3].

Можна виділити такі форми професійного самовдосконалення соціальних працівників: навчання в аспірантурі та докторантурі; курси підвищення кваліфікації; участь у конференціях; участь у ярмарках соціальних проектів та послуг; участь у фестивалях та акціях соціальної тематики; відвідування лекцій, семінарів, тренінгів, майстер-класів, круглих столів; самостійна робота: спеціальна література, користування відео-, аудіоресурсами, мережею Інтернет; консультації у викладачів відповідних кафедр вищих навчальних закладів; консультації у працівників ресурсних центрів тощо.

Відсутність належного розмежування між функціональними обов'язками соціальних педагогів та соціальних працівників є проблемним питанням професійної підготовки соціальних працівників у майбутньому.

Цілеспрямований процес формування особистості професіонала, який передбачає готовність кожної особистості до конкретного виду професійної діяльності та є професійною підготовкою у закладі вищої освіти, яка потребує розв'язання конкретних питань, удосконалення змісту професійної підготовки. Тому, що вона є однією з актуальних наукових проблем сьогодення [4, с.56].

Головною метою соціального працівника повинно бути створення належного психологічного комфорту та захисту особистості. Усвідомлення значимості професійної діяльності, піднесення на вищий рівень професійних здібностей, захист прав та інтересів фахівців стає пріоритетним з огляду на задачі, які стоять перед фахівцями. Для досягнення цього потрібно об'єднувати зусилля всіх фахівців соціальної сфери. Результатом діяльності соціальних працівників повинна бути не тільки допомога, але й забезпечення процесу саморозвитку особистості. Тому для успішного розвитку в Україні системи професійної підготовки

соціальних працівників необхідно звертати увагу на міжнародний досвід у цій сфері, особливо країн Європи як найближчих за деякими факторами ментальності суспільства.

Професійний розвиток соціального працівника – постійний процес. Він не пов'язаний лише з періодом навчання і триває протягом всієї професійної діяльності. Знань, що отримані в інституті десять чи двадцять років тому, зовсім недостатньо для даної професії. Постійно змінюється соціальне середовище, виникають нові проблеми та обставини. Змінюється законодавство, розширюється доступний соціальний інструментарій та методологія. Всьому цьому потрібно вчитися, незалежно від віку та посади.

Аналізуючи європейський контент ми можемо порівняти процес неперервної освіти в європейських країнах та Україні і робимо висновки. Самоосвіта в Європі на порядок денний висуває власне особисті амбіції, удосконалення професійних компетентностей заради власних потреб. В той же час в Україні ми маємо ознаки професійного зростання через економічну складову соціальної політики.

У такий нелегкий для України час роль фахівців соціальної сфери значно підвищується, адже збільшується кількість осіб, що потребують допомоги з боку такого фахівця, створюється більше Центрів, організацій, асоціацій, де потребують кваліфікованих соціальних фахівців, що якісно мають назвати свої послуги. Перспектив для розвитку фахівців соціальної сфери, навіть у такий час, є дуже багато. Можна зазначити, що з розширенням співпраці з Європейський Союзом для соціальних працівників стало більше можливостей отримати цінну інформацію від інших країн-друзів у галузі соціальної сфери. Можливість брати участь у лекціях, конкурсах, семінарах, коворкінгах тощо на міжнародному рівні, а не тільки на державному.

Концепція навчання впродовж життя передбачає необхідність і можливість здобування на кожному життєвому етапі тих блоків інформації, які необхідні людині для підтримки своєї активної життєдіяльності та самореалізації. Підвищення якості й ефективності системи освіти, дозволить швидше адаптуватися до постійно оновлюваних соціальних процесів, сприятиме забезпеченню потреб людей у навичках і компетентностях, відповідно вимог сучасності.

Війна поставила перед професіоналами соціального спрямування виклики забезпечення соціально незахищених верств населення якісними соціальними послугами, гідним обслуговуванням і реалізацією їхніх потреб на належному рівні.

Висновки. Підсумовуючи вищесказане, варто зазначити, що перспектив для професійного розвитку фахівців соціальної сфери є як і в період навчання у ВНЗ, так і на постійному місці роботи. Все залежить від людини, наскільки вона хоче вдосконалюватися і бути цінним кваліфікованим кадром, щоб мати можливість працювати на хорошій роботі, надавати якісні соціальні послуги, ділитися досвідом не тільки в Україні, але й за кордоном тощо.

Список використаної літератури:

1. Васюта О. І. Вимоги до освітнього стандарту з соціальної роботи згідно Національної рамки кваліфікацій / Васюта О.І. URL: <http://archive.nbuv.gov.ua>. (дата звернення: 09.03.2023).
2. Поліщук В. А. Професійна підготовка фахівців соціальної сфери: зарубіжний досвід : посібник / Поліщук В. А. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2003. 184 с.
3. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка» / Троценко Наталія Євгенівна. Луганськ, 2012. 243 с.
4. Файчук О. Л. Історія підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в Україні, 2010. 55-59 с.